

Medlemmer af Folketinget Ole Løvig Simonsen (S), Birthe Rønn Hornbech (V), Helge Adam Møller (KF), Margrete Auken (SF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Arne Melchior (CD), Jørgen Estrup (RV), Frank Aaen (EL), Kirsten Jacobsen (FP) og Jann Sjursen (KRF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om undersøgelseskommissioner. (Lovforslag nr. L 3).

Medlemmer af Folketinget Jette Gottlieb (EL) og Frank Aaen (EL) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om iværksættelse af reformer på arbejdsmarkedet. (Beslutningsforslag nr. B 6).

Forslag til folketingsbeslutning om ligestilling af personer i fleks- og skånejob med ansatte på normale vilkår. (Beslutningsforslag nr. B 7).

Medlemmer af Folketinget Frank Aaen (EL) og Søren Kolstrup (EL) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til økonomiministeren:

»Hvad vil regeringen foretage sig for at imødegå den finansielle krise og dens negative virkninger internationalt og for Danmark, samt hvilke reformer af det finansielle system og af de internationale finansinstitutioner vil regeringen arbejde for?«
(Forespørgsel nr. F 5).

Samtykke til behandling

Formanden:

Den sag, der er opført under punkt 3 på dagsordenen, kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Keld Albrechtsen (EL).

Formanden:

Medlem af Folketinget Keld Albrechtsen har meddelt mig, at han på grund af sygdom ikke vil kunne give møde i Tinget fra den 8. oktober 1998.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles den pågældende orlov som ansøgt, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

Formanden:

Fra Udvalget til Valgs Prøvelse har jeg modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Enhedslisten i Århus Amtskreds, advokat Line Barfod, godkendes som midlertidigt medlem fra og med den 8. oktober 1998 i anledning af hr. Keld Albrechtsens orlov.

Indstillingen sættes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 123 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 4:

Forslag til folketingsbeslutning om et dansk militært bidrag til en NATO-indsats på det vestlige Balkan.

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 7/10 98. Første behandling 7/10 98. Betænkning 7/10 98).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Villy Søvndal (SF):

Vi står jo over for en beslutning af ganske stor rækkevidde, ikke alene i forhold til situationen på Balkan – det skal jeg ikke komme ind på her, det vil jeg vende tilbage til efterfølgende – men også i forhold til hele diskussionen om FN's fremtid.

Vi brugte det meste af i går aftes og halvdel af natten til blandt andet at diskutere, hvad der er det folkeretlige grundlag bag den her beslutning. Jeg vil her henlede medlemmernes opmærksomhed på et svar på spørgsmål nr. 29 til Folketingets Forsvarsudvalg.

Udvalget spørger: »Hvilket folkeretligt grundlag mener regeringen der er for en militær NATO-aktion i Kosovo?«

Svaret lyder: »Som udenrigsministeren understregede under førstebehandlingen af beslutningsforslaget, udvikler situationen sig fortsat. En vurdering kan derfor først foretages, når det samlede grundlag for og indholdet af en eventuel beslutning om magtanvendelse foreligger. Som nævnt i beslutningsforslaget vil regeringen på dette tidspunkt rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn.«

Hvad er svaret? Vi beder om et svar på spørgsmålet om, hvad det folkeretlige grundlag er. Svaret fra regeringen er, at situationen udvikler sig minut for minut. Det synes jeg at man skal være semantiker for at kalde et tydeligt svar. Derfor foreslår vi i det første ændringsforslag, at forudsætningen for at støtte regeringens beslutningsforslag er, at der foreligger et klart FN-mandat, og at det FN-mandat er konstateret i Sikkerhedsrådet.

Jeg vil advare imod, at vi i stigende grad bevæger os uden om FN-systemet i vore beslutninger. Det her er den anden prøve, vi har haft inden for et halvt år. Den første drejede sig om Irak og våbeninspektionen, og uanset hvad man mener om forholdet, var det, der skete på det tidspunkt, at voldtage FN-systemet. Nu er vi i gang for anden gang.

Alle ved formentlig, at Rusland er imod en militær aktion, og alle ved, at Kina i resolutionen argumenterede imod en militær løsning på situationen i Kosovo. Det er derfor, vi stiller det ændringsforslag. Så lad os nu få det klart, om der er et FN-mandat eller der ikke er, og det kan kun konstateres af FN's Sikkerhedsråd.

Jeg vil godt appellere specielt til de partier, dvs. Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet, der har en tradition for at være FN-venlige partier. Det er en fantastisk farlig vej, man betræder, hvor vi hyppigere og hyppigere står i en situation i Folketinget, hvor vi begår vold mod den måde, FN-systemet er skruet sammen på, og hvor vi bøjer Sikkerhedsrådets kompetence.

Det andet ændringsforslag vedrører, hvem der skal træffe beslutningen om, at Danmark skal bombe i Kosovo.

I beslutningsforslaget lægges der op til, at det skal Det Udenrigspolitiske Nævn beslutte. Vi stiller det ændringsforslag, at det er Folketinget, der skal beslutte det. Og hvorfor det? Bl.a. fordi den radikale ordfører, hr. Estrup – synes jeg – holdt en god tale i går, hvori hr. Estrup gav udtryk for, at mandatet er uklart, og at det er usikkert, hvad virkningen er af bombardementerne. Det bekræftes i øvrigt også af de spørgsmål, der efterfølgende er stillet. Usikkerheden gør, at jeg synes, det er vigtigt at fastholde, at vi får debatten i et offentligt forum.

Den eneste indvending, der kunne være imod det, ville være, om det ikke betyder, at vi træner processen, at vi trækker den i langdrag. Svaret er nej. Svaret er, at vi meget hurtigt kan lave både en første- og en andenbehandling. Det viser vi i øvrigt lige i øjeblikket, for det her gør vi på under et døgn, så det kan vi gøre igen. Man behøver heller ikke være bange for trænering. Vi trænerer ikke i dag. Vi har ikke bedt om, at andenbehandlingen bliver udskudt. Det kunne vi have bedt om at få en afstemning om. Det gør vi ikke. Det er ikke vores hensigt i den her sag. Vores hensigt er at få så tydeligt et beslutningsgrundlag som muligt og få det afgjort i en offentligt forsamling.

Med de bemærkninger skal jeg anbefale SF's to ændringsforslag.

Peter Skaarup (DF):

SF har stillet to ændringsforslag til B 4. Det første går ud på, at man skal sikre sig, at der er et FN-mandat, før man gennemfører dette her forslag, og det kan selvfølgelig være vigtigt for visse partier. Jeg vil dog for Dansk Folkepartis

vedkommende sige, at vi godt vil forbeholde os retten til i alle andre tilfælde – i nye tilfælde, der måtte komme – at agere uden et FN-mandat, så derfor kan vi ikke støtte det nævnte forslag.

Men vi er da enige i, at SF har en pointe, og det ses jo også tydeligt af svaret på spørgsmål nr. 29, hvor man på ingen måde kan redegøre for, at der er et FN-mandat. Og faktisk burde regeringen klart og tydeligt sige, at der ikke er noget FN-mandat, ligesom dr.jur. Frederik Harhoff meget tydeligt har sagt, at der ikke er noget FN-mandat. Det kan vi så forholde os til, og det kan vi så stemme om i dag.

Når vi så taler om ændringsforslag nr. 2, som går ud på, at man ud over det tilsagn, som måske kommer fra Folketinget i dag, ønsker sig, at Folketinget efterfølgende åbent tager en debat om det, i stedet for, som der lægges op til i B 4, at det er Det Udenrigspolitiske Nævn, der skal tage afgørelsen senere hen, så stiller det sig anderledes for Dansk Folkepartis vedkommende.

Vi kan godt støtte det nævnte forslag. Vi mener faktisk, at med den tidsplan, der er lagt frem, har regeringen lagt op til en alt for hurtig afvikling af dette her forslag, som har betydning, at man klokken tre i nat stadig væk ikke havde svar på de spørgsmål, der var stillet. Det kunne simpelt hen ikke på det givne tidspunkt lade sig gøre at få svar på de spørgsmål, der var stillet. Derfor vil det være rimeligt, at Folketinget tager en ny runde, og vi har foreslået fredag, altså i morgen. Der er ikke nogen som helst problemer i forhold til den tidsplan, der ligger i FN og NATO, ved at gøre det i morgen. Tyskland har endnu ikke afgjort sagen, og det NATO-møde, der skulle være i dag, er blevet aflyst.

Derfor er det ganske relevant at spørge, om der i virkeligheden ikke er tale om lovsjusk her, fordi man rent faktisk ikke får svar på de spørgsmål, der bliver stillet. Man får ikke mulighed for at efterprøve dem via nye spørgsmål, og derfor er det ikke en seriøs og saglig behandling, det her forslag får. Derfor virker det også meget mystisk, at vi i sidste uge på Hotel Marienlyst lovede hinanden, at nu skulle vi sandelig ikke have lovsjusk. Nu skulle vi have færdige forslag i god tid, så Folketinget kunne nå at behandle dem.

Det eneste, vi har bedt om, er, at vi fik tid i morgen og om at få de rigtige svar og få lov til at stille nogle nye spørgsmål. Det har regeringen ikke villet, og derfor kan vi godt støtte det nævnte forslag fra SF.

Jørgen Estrup (RV):

Der er to ting i relation til de ændringsforslag, som SF har stillet, som jeg synes er vigtige at sige.

Det ene er, at hele det overordnede i det, som Folketinget foretog sig i går og foretager sig i dag, drejer sig om at fastholde presset for at undgå en militær aktion, for at sikre, at vi i stedet får en diplomatisk løsning, og for at sikre, at nødhjælpen i sidste ende kommer frem.

Det andet er, at der er to stadier i denne proces. Der er en tilbøjelighed i pressen og måske også lidt i denne forsamling til at glemme, at stadiet i Det Udenrigspolitiske Nævn, der følger efter dette, er det endelige. Det er dér, beslutningen i sidste ende kommer til at foreligge, og hvor regeringen vil gøre sin stilling op.

Når det er sagt, synes jeg så, at man skal vurdere det, som hr. Søvnald sagde heroppefra vedrørende forslaget om et klart FN-mandat. Hvis vi i dag kunne sige præcis, hvad der lå i det, og forhindre FN's anstrengelser for at løse denne konflikt i at gå i stå, kunne vi måske have diskuteret videre, hvad der lå i SF's forslag.

Men jeg tror, hr. Søvnald vil give mig ret i, at også spørgsmålene under udvalgsbehandlingen om, hvad der ligger i et klart FN-mandat, hvor grænsen går, om det er en sikkerhedsrådsresolution, eller om det er andre ting, der kan indebære et klart FN-mandat, var SF ikke i stand til at svare på. Derfor vil man meget nemt komme i den situation, at man forhindrer FN i at gå videre, hvis man skulle forestille sig, at Danmark plus andre lande fulgte den samme model.

Derfor er der ikke andet at sige, end at på nuværende tidspunkt gælder det om at fastholde presset og lade en frugtbar – jeg understreger frugtbar – uklarhed ligge om, hvad der kan ligge vedrørende et FN-mandat og det retlige grundlag.

Som det blev sagt i går fra denne talerstol, og som det er blevet understreget under udvalgsarbejdet, kan man ikke på nuværende tidspunkt sige, hvad det retlige grundlag er. Det er det, der først vil foreligge, når behandlingen i Det Udenrigspolitiske Nævn er tilendebragt.

Derfor er der på nuværende tidspunkt ikke andet end at gå videre med processen, hvis man vel at mærke ønsker at fastholde presset mod Serbien og præsident Milosevic.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Det er svært at sige, hvordan situationen vil se ud om en uge, men man kan jo prøve at forestille sig et scenario, hvor lande, som jeg også tror, den danske regering ikke forestiller sig, vælger at sige nej. Hvis Radioavisen var rigtigt oplyst i går, var Tyskland overraskende på vej mod et nej. Altså, at der kan være lande, som man havde forestillet sig ville sige ja, som efter nærmere overvejelser vælger ikke at sige ja. Det er det ene scenario.

Det andet scenario er, at der kan ske noget i Kosovo, der ikke er forudset. Hvad ved jeg? Det kan være, at der er en tilbagetrækning i gang, men i et omfang, der ikke fuldt ud tilfredsstiller FN-resolutionen. Der vil komme en stribe af hårfine vurderinger.

Jeg synes, det pikante spørgsmål nu er: Disse hårfine vurderinger, som er besluttende for udviklingen på Balkan, kan vi ikke få lov til at foretage i et offentligt forum med kravene til en argumentation, der kan lyttes til af offentligheden. De skal foregå i Det Udenrigspolitiske Nævn, der alene har rådgivende kompetence, og hvor Folketinget kunne have en anden holdning end regeringen. Det er jo derfor, vi også vil have det i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Thorkild B. Frandsgaard (FP):

Fremskridtspartiet mener, der er tvivl om, hvorvidt der ligger et folkeretligt grundlag for, at vi kan gå ind i denne aktion dernede i Jugoslavien. Det satte vi spørgsmålstegn ved i går, og det gør vi fortsat. Vi mener ikke, der foreligger et klart FN-mandat.

I SF's ændringsforslag skriver de, at man kan gå med til en aktion nede i Jugoslavien, når der foreligger et klart FN-mandat. Det ændringsforslag kan vi i Fremskridtspartiet støtte helt.

Søren Søndergaard (EL):

SF's ændringsforslag falder som bekendt i to dele.

Den ene del er, at det naturligvis er Folketinget, som skal træffe den endelige afgørelse om, hvorvidt danske styrker skal sendes i krig. Det er et forslag, som vi fuldstændig støtter.

Det andet forslag er et forslag om, at man kan godkende denne aktion, hvis der ligger et klart FN-mandat. Det kan Enhedslistens folketingsgruppe ikke støtte.

Man kan sige det på den måde om Enhedslistens holdning, at forudsætningen for at støtte en militær aktion er, at den er godkendt af FN. Det bør ligge klart. Det skal jeg komme tilbage til om et øjeblik.

Men omvendt er det ikke sådan, at fordi FN har godkendt en aktion, vil vi automatisk binde os til at støtte den. Jeg synes, den aktion, der er fremlagt for os, er et godt og illustrativt eksempel, fordi den aktion kan udføres på to måder inden for rammen af selv en FN-godkendelse:

Den kan udføres som et forsvar af nogle nødhjælpskonvojer, der kører frem. Den kan tilrettelægges som et forsvar af sikre zoner. Hvis det er det, der er meningen, nemlig at sikre nødhjælp til de nødlidende, ville Enhedslisten meget gerne stemme for.

Men den kan også fortolkes på en anden måde. Den kan fortolkes på den måde, at det skal være de luftangreb, der er lagt op til, angreb, som er fuldstændig uden perspektiver, som i første omgang skader nødhjælpsarbejdet, og, hvad der er værst af alt, hvor der ikke er noget perspektiv for, at de vil føre til en løsning på konflikten. Tværtimod er der en risiko for, at man kan bombe i en, to eller tre uger uden at komme nærmere det mål, man stiller sig, og en sådan aktion vil vi ikke give vores tilsagn til.

Det er baggrunden for, at vi vil undlade at stemme: fordi der er de to muligheder i forhold til SF's første ændringsforslag.

Så vil jeg sige til diskussionen om FN-mandatet, at det, der er lidt underligt, måske især fra Det Radikale Venstres side, er, at man ikke fuldstændig klart siger, at man er i gang med at ændre dansk politik, for det synes jeg jo, at man er. Man kan i hvert fald konstatere, at man hele tiden forsøger at dække over det, og det gør ministeriet også. Jeg vil godt læse et enkelt spørgsmål op for at illustrere, hvordan den dækning foregår.

Vi stillede i udvalget et spørgsmål, der hed: »Findes der tidligere eksempler på, at NATO har anvendt militær magt ud over selvforsvar uden et eksplicit FN-mandat?«

Og hvad lød så svaret fra Udenrigsministeriet? Svaret lød: »I de tilfælde hvor NATO har anvendt militær magt, har et fornødent retligt grundlag været til stede.«

Goddag, mand økseskaft. Man svarer simpelt hen ikke på spørgsmålet.

Vi kan jo prøve én gang til. Vi kan jo gøre det direkte til udenrigsministeren her, og jeg vil citere fra udvalgets spørgsmål: »Findes der tidli-

gere eksempler på, at NATO har anvendt militær magt ud over selvforsvar uden et eksplicit FN-mandat?»

Det burde ikke være svært at svare på, men Udenrigsministeriet har altså indtil videre valgt ikke at svare på det, og det er selvfølgelig, fordi der er en ændring af linjen.

Jeg har her en avisartikel fra Politiken den 5. januar 1995. Det var dengang, vi diskuterede krigen i Bosnien, som jo i 1995 var virkelig alvorlig. Den humanitære katastrofe på det tidspunkt i form af dræbte og nødlidende var større, end den er i Kosovo i dag, og Politiken havde foreslået, at man skulle lave en militær intervention.

Udenrigsministeren lavede et modindlæg under overskriften: »Politiken tager fejl«, hvor han kom ind på spørgsmålet om FN-mandatet, og jeg vil godt citere fra de linjer, som udenrigsministeren så ganske rigtigt skrev dengang. Han skrev nemlig: »I givet fald skulle en sådan krigsførelse besluttes af FN's Sikkerhedsråd, og en sådan beslutning ville aldrig kunne træffes«. I parentes kan man sige, at det minder meget om den nuværende situation. Og så fortsætter udenrigsministeren: »At gennemføre en militær aktion f.eks. af NATO uden vedtagelse i FN's Sikkerhedsråd ville være helt ude af takt med, hvad Danmark kunne acceptere.«

En vedtagelse i FN's Sikkerhedsråd. Det var det klare krav fra De Radikale i 1995 i forhold til Bosnien, hvor situationen var betydelig alvorligere, end den er i dag i Kosovo. Hvad er baggrunden for, at man har ændret holdning?

Vi kommer tilbage til det i den generelle debat. Den forklaring, jeg har, den eneste forklaring, jeg kan finde, er, at man har accepteret at spille med en skjult dagsorden, som ikke handler om nødhjælp, men som handler om noget helt andet.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Til hr. Søndergaard vil jeg sige, at vi kommer tilbage til det i den generelle debat. Nu drejer det sig foreløbig om ændringsforslagene.

Jeg synes, hr. Villy Søvndal var på vej ind i noget fuldstændig historieforsknings i omtalen af det tidligere mandat, der blev givet i Irakkrisen. Hvad var det, der her skete? Det var, at dette Folketing gav sin tilslutning til, at Danmark kunne bidrage med et Herculesfly. Hvad skete der efterfølgende? Der skete det, at FN's generalsekretær med den beslutning i

lommen kunne forhandle sig frem til en løsning på Irakkrisen, som blev en stor sejr for FN's generalsekretær.

Jeg vil henvise hr. Villy Søvndal til at studere, hvad FN's generalsekretær sagde ved den lejlighed. Han sagde, at hvis der ikke havde været stater, der havde været villige til også at stille en troværdig militær trussel op, havde dette aldrig kunnet lade sig gøre.

Hvad der startede med en mandatgivning på et efter mit og regeringens skøn helt tilstrækkeligt grundlag, endte faktisk med at være en sejr for FN og FN's generalsekretær, og jeg synes derfor, det hører med, og ikke bare den, synes jeg, helt overfladiske og i øvrigt alt for voldsomme sprogbrug, som hr. Villy Søvndal brugte om det mandat, der blev givet til Irak.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Der kan være mange meninger om, hvorvidt vi skal sende styrker af sted i denne situation. Regeringen mener, at vi skal. Dansk Folkeparti mener, at vi ikke skal. Men det, som regeringen i hvert fald skylder os, er at give nogle ordentlige svar på de spørgsmål, der bliver stillet, og hvis ikke man gør det på den ene måde, må man gøre det her i dag på den anden måde, sådan at Folketinget har nogle rimelige antydninger af, hvad der ligger bag de forskellige ting, der ligger i denne aktion.

Jeg kan give nogle eksempler på, hvor dårlige svar udvalget desværre har fået. Vi har spurgt til de aktiviteter, der eventuelt kunne komme i Danmark på baggrund af et eventuelt angreb fra dansk side. Er der nogle serbere eller kosovoalbaniere, der vil være aktive og forsøge angreb mod danske institutioner? Her henviser ministeren til Justitsministeriet; man skal spørge dér.

Men klart er det jo, at når man spørger sent om natten, kan man ikke få de svar fra justitsministeren, før denne debat er overstået, og dermed har vi ikke nogen som helst mulighed for at træffe en saglig afgørelse.

Derfor er det mit spørgsmål til regeringen, om man ikke mener, det er et problem for folkestyret – hvilket man selv har været enig i på konferencen i sidste uge – at vi ikke har haft en seriøs behandling af det her, fordi vi ikke har haft en reel mulighed for at få svar på de spørgsmål, vi har stillet.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil sige til udenrigsministeren, at det er fuldstændig korrekt, at vi har en generel debat bagefter, men det er altså nu, vi stemmer om SF's ændringsforslag om FN-mandatet, og derfor er denne diskussion om FN-mandatet nu af historisk værdi, og som sådan kan den være interessant, når afstemningen har fundet sted.

Derfor vil jeg godt bede udenrigsministeren svare på spørgsmålet: Findes der tidligere eksempler på, at NATO har anvendt militær magt ud over selvforsvar uden et eksplicit FN-mandat?

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes, idet 14 stemte for, 103 imod; 3 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2 forkastedes, idet 25 stemte for, 95 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Lovforslaget som helhed sattes herefter til forhandling.

Forhandling

Helge Adam Møller (KF):

Vi har her et forslag, som er rigtigt, som er nødvendigt, og som er tiltrængt, og derfor siger den konservative folketingsgruppe ja.

Det er rigtigt, fordi det er en forudsætning for at få stoppet de nedslagninger og de myrderier, som i dette øjeblik finder sted i Kosovo.

Det er rigtigt, fordi det er forudsætningen for, at vi undgår, at et stort antal af de 50.000 mænd, kvinder og børn, som i øjeblikket lever under åben himmel i Kosovo, vil omkomme i løbet af de næste par måneder.

Det er nødvendigt for at fortælle Milosevic og andre masse mordere – for det er det rigtige udtryk om ham – at frie mennesker i demokratiske lande hverken vil eller kan tolerere, at løfter brydes, at FN-resolutioner trædes under fode, at byer brændes ned, at mennesker myrdes, og at alt dette gennemføres bevidst koldsindigt og

menneskefjendsk i diametral modsætning til de idealer, som FN-pagten bygger på.

Og endelig er forslaget tiltrængt, for gribes der ikke ind nu med en beslutning i dette Folketing i dag, så er det jo et klart signal til Milosevic og til andre diktatorer om, at vi i Vesten og vi i NATO kan skrive resolutioner, vi kan fordømme, vi kan stå frem i vores parlamenter eller på tv-skærme og dér tage afstand fra rædslerne i Kosovo, men viljen til at sætte den nødvendige militære magt ind bag vores ord, den har vi ikke.

Den holdning har vi konservative længe ønsket at gøre op med, og det sker nu her i dag i dette Folketing. Det er tiltrængt, det er nødvendigt, og det er rigtigt. Derfor siger vi ja.

Villy Søvnald (SF):

Jeg forstår godt, når man skal diskutere det her – og vi er nu færdige med det folkeretlige – at man kan være i tvivl om, hvorvidt man er enig med SF. Det er jo en ærlig nok sag. Man kan også sige: Vi er ikke enige med mange af de folk, der har et dybt kendskab til Balkanområdet, og som advarer imod det her, f.eks. Karsten Fledelius. Det kan man også godt. Men man kan vel ikke være uenig fra regeringens side i hvert fald i de svar, regeringen selv afgiver.

Derfor synes jeg, det er gribende at høre hr. Helge Adam Møller, der siger: Nu vil vi nogle diktatorer til livs. Jeg forudsætter, at også hr. Helge Adam Møller og selvfølgelig regeringen har læst de svar, der ligger på udvalgs spørgsmålene.

Jeg vil godt citere fra spørgsmål nr. 7, hvor vi beder ministeren kommentere Karsten Fledelius' artikel fra i går i Information, hvor han skriver, at bombardementet vil have en række negative konsekvenser. Vi beder så regeringen om et svar på: Hvad er jeres vurdering af den situation. Regeringen svarer, og jeg citerer fra spørgsmål nr. 7: »Parlaments- og præsidentvalgene i 1997 i Serbien viste øget tilslutning til de nationalistiske partier, herunder ikke mindst Vojislav Seselj og hans parti, SRS.« Altså det serbiske radikale parti. »Det kan ikke udelukkes, at allierede flyaktioner yderligere vil styrke de nationalistiske kræfter i Serbien. Det kan heller ikke udelukkes, at Kosovos befrielseshær UCK på i hvert fald kort sigt vil få øget spillerum på bekostning af mere moderate kræfter, såfremt bevægelsen i forbindelse med international intervention ser mulighed for at fremme egne mål.« Jeg stopper citatet dér.

Hvis nu man har den hensigt, som hr. Helge Adam Møller og andre har givet udtryk for, at prøve at fremme humaniteten, fremme omsorgen i et område, der trænger så meget til det som Kosovo, og meldingen fra regeringen så er, at virkningen af det her er, at vi øger de serbiske nationalistes magt, er det så fredsskabende? Og på Kosovos side: Vi øger UCK's terræn i Kosovo. Er det vurderingen, at det er et fredsskabende initiativ? Og nu er det som sagt regeringens egne svar.

Vi går videre til et andet svar, nemlig svaret på spørgsmål nr. 54; det vedrører forholdet til Rusland. Det er vel den anden centrale del af debatten: Hvordan vil Rusland reagere på den her situation, og kan der skabes fred i Balkan, uden at Rusland er en del af det? Vi spørger i spørgsmål 54, og jeg citerer: »Forestiller regeringen sig, at en aktion uden klart FN-mandat kan påvirke Ruslands udenrigspolitik, og i givet fald hvordan?«

Svaret lyder: »Den russiske præsident, den russiske Duma og den russiske regering har alle tilkendegivet at tage stærkt afstand fra en militær indgriben i Kosovo på det foreliggende årsgrundlag. Det kan derfor ikke udelukkes, at dette i en periode vil kunne indvirke negativt på det generelle samarbejdsklima mellem Rusland og Vesten og på Ruslands vilje til at deltage aktivt i samarbejdet i visse internationale fora.« Jeg standser svaret dér.

Regeringen siger altså selv, at prisen for det her er et forværret forhold til Rusland. Er det klogt i den situation, der tegner sig både internationalt, men også indenrigspolitisk i Rusland, at være med til at forstærke afstanden og være med til at forstærke krisen? Jeg synes det ikke.

Jeg kunne referere flere af svarene, men jeg skal ikke trætte med flere. Jeg vil bare runde af med at sige: Regeringen forsøger at præsentere det, som om det er et valg mellem at bombe i bølger, i fasebølger, hvor man bomber stadig stærkere – og det vælger alle de, der går ind for humanitet og alle de, der går ind for fred og støtte – eller at sætte sig ned og ikke foretage sig noget. Det er jo ikke rigtigt. Hvis man læser Kofi Annans rapport til Sikkerhedsrådet, den af 3. oktober i år, så peger han på en stribe af initiativer, som det internationale samfund kunne iværksætte. Hvorfor går vi ikke den vej? Hvorfor bruger vi ikke den mulighed, der ligger for at lægge et meget forstærket pres på Rusland? Rusland har jo også en interesse i, at den her situation ikke eskalerer.

Jeg vil runde af med at sige, at jeg tror, vi er på vej fra en situation, hvor vi er i asken, til én, hvor vi kommer i ilden, og hvor vi risikerer, at de bål, der ulmer, og som er slemme nok, risikerer at bryde ud i en altfortærende brand.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Ja, vil jeg sige til hr. Søvnald, fred er et godt ord, og vi går alle ind for fred, men er det enhver form for fred? Ved ikke at gøre noget kan der også blive fred i Kosovo. Det bliver så dødens stilhed i stedet for for mange af de mennesker, vi taler om, men der bliver også fred. Men er det en pris, det er værd at betale? Eller skal vi ikke leve op til nogle af de fine ord, vi har holdt taler om igen og igen, bl.a. i FN?

Rusland skal med, ja. Jeg anser også Ruslands indblanding i det her som utrolig væsentlig. Men hvad er prisen, hvis Rusland vælger at blokere for, at verdensorganisationen kan agere. Er det så ikke også en høj pris at betale, og som man er nødt til at diskutere?

Jeg tror, vi alle sammen er i tvivl. Vi synes alle sammen, at det her er svært. Der er ingen, der med stor glæde og stor entusiasme og stor klarhed bare går ind og siger: Nu skal vi bare banke dem alle sammen. Men det er en afvejning, vil jeg sige til hr. Søvnald, af ikke at gøre noget, og så kender vi alternativet, så ved vi, hvad det er, der foregår, eller at vælge at gøre noget for at leve op til de fine ord, vi ellers kommer med.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Dér, hvor hr. Villy Søvnald tager fejl, det er jo med hensyn til den måde, som Milosevic reagerer på. Hr. Villy Søvnald siger, at vi må prøve endnu et antal gang med gode ord og argumenter og påvirkning. Men det har jo fundet sted de sidste 7 måneder i denne situation. FN's Sikkerhedsråd har vedtaget resolutioner – to stykker. Der er ikke én eneste del i de resolutioner, som Milosevic har rettet sig efter. OSCE har pålagt Milosevic forskellige ting. Intet har han gjort. Richard Holbrook har været på besøg. Intet har han gjort. Han har haft forhandlinger med den russiske præsident og lovet den russiske præsident, som vi har set på alle tv-skærme, at nu vil han gøre det ene, det andet og det tredje, og han har ikke gjort noget som helst af det.

Sagen er, at hvis der ikke sættes en markant trussel ind og der står magt bag denne trussel, så vil han fortsætte med det folkemord, som han har været i gang med de sidste antal uger og måneder. Det vil vi ikke være med til at tage medansvar for. Det er sandheden om den mand og det system, han leder i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Som debatten om ændringsforslagene viste, er der ingen anden vej end den, vi nu har valgt, hvis vi vil fastholde presset og dermed øge mulighederne for at undgå en militæraktion.

SF har valgt en anden vej. Jeg har forståelse for, at man har gjort det, men jeg vil også sige, at dermed tager man også stilling, og dermed tager man også et ansvar i forhold til spørgsmålet, om man kan løse problemet for de for-drevne, og dem, der har brug for nødhjælp.

Nødhjælpen skal frem. Der skal løses op for konflikten, så der skabes ro i Kosovo og overlevelsesmuligheder. Det er det, det drejer sig om. Den militære aktion giver kun mening, hvis den fremmer disse mål. Det er også det, der ligger i beslutningen i dag.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg vil godt i forhold til hr. Peter Duetoft vende tilbage til, hvorfor Rusland er ekstraordinær vigtig i den her situation. Det er der jo to grunde til. Den ene er, at Rusland som bekendt er medlem af Sikkerhedsrådet. Den diskussion har vi haft. Den skal jeg ikke trætte med her.

Men den anden er, hvis man ser på, hvordan reaktionen er i øvrigt ikke alene fra Rusland, men også fra Belarus og fra Ukraine, så er det kraftige advarsler mod at gå ind i den her militæraktion. Er der nogen, der tror, at der kan etableres noget, der minder om en varig fred på Balkan, med Rusland, med Ukraine ikke som medspillere, men som aktive modspillere i det skærpede modsætningsforhold, der bliver konsekvensen af den her beslutning, hvor Rusland med et ordvalg, der er endog særdeles kraftigt, advarer imod det, man er på vej til?

Det er derfor, det er katastrofalt. Det ligger i forlængelse af en anden katastrofal beslutning om NATO's udvidelse, der gør, at vi i stigende grad placerer Rusland et sted uden for det europæiske sikkerhedskort. Det er kortsigtet. Det er uigennemtænkt.

Så til hr. Helge Adam Møller, der siger, at vi har forsøgt og forsøgt og forsøgt igen, at der kun er respekt for bomber, og at det er det eneste, den mand har respekt for. Jeg tror, det er en fuldstændig fejlurdering af den serbiske situation, hvis man forestiller sig, at man ved at svække Milosevic løser det serbiske problem, blødgør dem. Det er i hvert fald i modstrid med de svar, vi har fået fra ministerierne.

Der er en rabiat serbisk fløj, der tro det eller lad være er værre end Milosevic. Er det ikke at bevæge sig fra asken til ilden at være med til at påvirke processen i den retning?

Hr. Estrup siger: Der er ingen anden vej end den, vi vælger. Det er den eneste vej. Jeg kommer til at tænke på Den Sande Vejs Parti, da jeg hørte udsagnet. Det er vel ikke rigtigt. Der ligger da en stribe af anbefalinger, som ikke er afsluttet i Kofi Annans rapport.

Men det, jeg synes er betænkeligt, er, at De Radikale, som er det parti, der altid har stået for FN-grundlaget i den her sag, bevæger sig så grundlæggende væk.

Peter Skaarup (DF):

Jeg må jo nok sige, at det er noget forstemmende, at vi har en debat i Folketinget her, hvor Danmark skal i krig, vi sender F 16-fly af sted, hvis et flertal vil det, og så tillader landets to største partier sig overhovedet ikke at tage ordet under debatten her. De har ikke engang holdt ordførertaler. Har de ikke nogen mening om sagen, eller skal vi forstå det sådan, at i fremtidige debatter i Folketinget, hvor der er vigtige ting på dagsordenen, springer Folketingets to største partier, Socialdemokratiet og Venstre, over?

Jeg synes godt nok, det er meget pinligt for folkestyret, og jeg synes, at de to partier burde gå herop og holde deres ordførertaler, sige hvad de mener og gøre rede for det, de mener i denne sag, nemlig at Danmark skal i krig. Det er dog ikke hver dag, Danmark skal i krig og sender fly af sted til en borgerkrig andre steder i verden.

Dansk Folkeparti mener, at vi helt sikkert har at gøre med en meget alvorlig situation i Kosovo. Der er tale om mennesker, der er i nød, der er tale om mennesker, der har behov for mad, husly, hospitalsudstyr osv., og det er klart, at Dansk Folkeparti vil være med til og gerne vil stille sig i spidsen for, at Danmark hjælper så godt, vi overhovedet kan.

Vi har foreslået, at Danmark sender flygtningelandsbyer eller i hvert fald nogle meget gode telte, så der kan blive sørget for husly til de 50.000 ud af de 300.000 flygtninge, der i øjeblikket ikke har tag over hovedet. Vi mener, at Danmark bør stille sig i spidsen på det område, og at vi er i en situation, hvor vi som et i hvert fald hidtil fredeligt folk kan gå ind og hjælpe på de områder.

Men vi tager afstand fra, at man forsøger at løse denne konflikt med bomber, vold og magt fra dansk side. En borgerkrig kan det internationale samfund ikke stoppe med krudt og kugler. Der er tale om, at folk bekriger hinanden, og de kan på intet tidspunkt komme overens, heller ikke efter at NATO-bomberne eller de danske bomber har ramt. Der vil være tale om problematiske forhold langt frem i tiden, og der vil være råderum for den bevægelse, der også er meget alvorligt involveret i krigen, nemlig UCK. Det er i øvrigt noget, regeringen erkender i de svar, som er givet til Folketinget.

Vi skal også være opmærksomme på, at selv om vi ser tv-billeder, hvor serberne har bombet eller har lavet massakrer, er det jo ikke kun serberne, der er problemet i denne konflikt. På den anden side, hos kosovoalbanerne, er der lige så stærke kræfter, lige så grove kræfter, der på forskellig vis forsøger at skabe krig og ufred, og her tænker jeg altså på UCK. Det er ikke mere end 15 år siden, at det serbiske mindretal i området kom på Amnesty Internationals liste over trueede mennesker på grund af overgreb fra kosovoalbanerne, og derfor skal vi altså her i Danmark være varsomme med at sige, at den ene part er den store stygge ulv, og at de skal have en lærestreg, have nogle bomber.

Og hvor er det næste sted i verden, vi skal sende bomber til? Er det Kina, hvor tibetanerne jo heller ikke har det alt for godt, og hvor der bliver henrettet mennesker på grov vis hver eneste dag? Er det dér, vi skal sende bomber til næste gang? Er det Burma, hvor oppositionen bliver undertrykt, og hvor personer, som vi har tillid til fra dansk side, bl.a. konsulere, bliver lemlæstet? Er det rimeligt? Eller er det Nordirland, hvor terroraktioner mod civilbefolkningen kræver massevis af dødsopfer? Skal Danmark bombe dér?

Det er et skråplan, vi bevæger sig ind på, hvis vi i enhver situation her i verden, hvor tv viser nogle katastrofale, grimme og ulykkelige billeder, beslutter, at Danmark skal være aktiv våbenførende. Det er ikke dansk politik, det er

et brud med dansk politik, og det bør være noget, man tager seriøst i stedet for at behandle denne sag over kun ét døgn uden at give Folketinget reel mulighed for at stille saglige spørgsmål.

Jeg vil godt dokumentere, hvor det er, både Dansk Folkeparti og andre partier har stillet spørgsmål, der på ingen måde er blevet besvaret på fyldestgørende vis. Vi har f.eks. spurgt, hvordan Grækenland forholder sig til den aktuelle situation. Det er optrykt i betænkningsbidraget som spørgsmål 56, og svaret fra regeringen er: »Grækenland har et historisk nært forhold til Serbien.« Hvad kan vi bruge det til? Det er ikke noget svar på spørgsmålet.

Vi har også spurgt, om man kan få lov til at læse resolution 1199 på dansk. Det ville dog være rimeligt, at Folketingets medlemmer, som vel ikke alle er velbefarne i engelsk, fik mulighed for at læse, hvilket grundlag der egentlig er – eller måske ikke engang er – for, at regeringen kan bombe. Men det bliver der bare svaret nej til fra regeringens side. Man vil ikke bekræfte, at der inden andenbehandlingen af B 4 foreligger en dansk oversættelse af resolution 1199. Svaret er nej.

Så er der spørgsmål 76, hvor udvalget har bedt om en liste over de lande, der forventes at deltage i aktionen. Det burde dog være muligt, men her svarer forsvarsministeren, at det vil Island og Luxembourg ikke, for de råder ikke over egnede flystyrker. Men det fremgår ikke af svaret, at udvalget fik at vide, at Grækenland heller ikke ville deltage, og at det er højst usikkert, om Tyskland deltager. De skal først til USA og diskutere situationen, og så skal der efterfølgende foretages en behandling i Forbundsdagen af spørgsmålet. Vi er altså ude i en situation, hvor regeringen – og disse fire spørgsmål er bare eksempler – overhovedet ikke svarer på det, der bliver spurgt om. Vi får ikke ordentlige svar, vi får korte staccatosvar, og det er ikke rimeligt for folkestyret, når det nu diskuteres, at man skal undgå lovsjusk.

Vi er nødt til at sætte sagen ind i dette perspektiv: Ønsker vi i Danmark at reagere på de tv-billeder, vi ser, og give en af parterne i denne konflikt en lærestreg? Ja, det er der åbenbart nogle der ønsker, og Dansk Folkeparti kunne også godt tænke sig, at man gav en af parterne i forskellige konflikter en lærestreg. Men det er jo bare ikke sådan, verdenssamfundet er skruet sammen. Vi kan ikke, fordi der er krig og ufred i visse dele af verden, sende tropper af sted el-

ler sende fly af sted på bombetogter. Det er ikke en brugbar mulighed for det internationale samfund i den situation, vi står i her.

Så vil jeg til slut komme ind på spørgsmålet om, hvad der egentlig skal ske, når nu vi måske har bombet. Forsvarsministeren sagde under førstebehandlingen af forslaget i går, at han var fejl citeret, når det gjaldt afsendelsen af de 500 landtropper. Det, han sagde til Aktuelt i går, var ikke rigtigt citeret, for det skal ikke ske. Ikke desto mindre kan vi læse i Berlingske Tidende i dag, at det skal der nok alligevel; udgangen på det bliver nok, at vi kan forvente, at Danmark må sende de 500 landtropper af sted sammen med andre lande, for der skal jo oprettholdes en fred, og om nødvendigt må vi oprettholde freden med krig.

Derfor kan Danmark måske nu blive involveret i en længerevarende konflikt langt borte fra eget territorium og uden for NATO's territorium, og det er jo egentlig det fundamentale. Der er tale om et område, som ikke er inden for NATO's territorium, ikke inden for dansk område, og derfor er det altså Dansk Folkepartis opfattelse, at vi ikke kan tillade os – hvor gerne vi end ville – at give den ene eller den anden part i konflikten en lærestreg. Vi kan ikke tillade os at gå ind og bombe eller for så vidt sætte landtropper ind på et givet tidspunkt.

Kendsgernerne er – det tror jeg de fleste faktisk er enige i, og det er også det, forsvarsministeren siger på regeringens vegne – at denne konflikt ikke kan løses med bomber. Denne konflikt kan kun løses ved forhandlingsbordet. Det er kun her, parterne kan blive enige om en fred, og det er kun på den måde, vi får mulighed for at opretholde freden gennem lang tid, så flygtningene kan vende tilbage til det område, hvor de kom fra. Der er ikke andre muligheder.

At bombe og at sætte landtropper ind fra dansk side er at stikke sig selv blå i øjnene, fordi situationen rent faktisk ikke kan løses med danske troppers medvirken. Det kan ikke lade sig gøre at løse den konflikt. Det har historien vist, og konflikten vil fortsætte, uanset hvilken beslutning vi træffer her i dag. Og det værste er sådan set, som også Karsten Fledelius påpeger, at det kan eskalere konflikten. Det kan give UCK råderum, det kan give de serbiske nationalister råderum til at fortsætte en konflikt, som hidtil har været ulykkelig, men dog måske har været nogenlunde under kontrol fra verdenssamfundets side.

Vi må i Dansk Folkeparti afslutningsvis appellere til, at også landets to største partier blander sig i denne debat og forklarer, hvad der egentlig er årsagen til, at Danmark skal i krig.

Svend Aage Jensby (V):

Når jeg tager ordet, er det ikke fordi hr. Skaarup opfordrede mig til det, for hvis hr. Skaarup havde hørt efter i går, kunne han have hørt, hvad Venstres synspunkter i denne sag er, så dem behøver jeg ikke gengive.

Men jeg vil opholde mig ved noget af det, hr. Skaarup står for, og som han har givet udtryk for i sit betækningsbidrag. Hr. Skaarup hæfter sig ved, at det er meget bedre at bringe nødhjælp frem og oprette flygtningelejre nede i Kosovo. Jamen er det dog endnu ikke her ved slutningen af andenbehandlingen gået op for hr. Skaarup, at det netop er det, der er umuligt i dag, fordi de serbiske militær- og politistyrker forhindrer det? Der er ikke nogen mulighed for at bringe disse sølle mennesker, der sidder nede i bjergene, hvor der om 14 dage er bragende koldt og hård vinter, nogen form for hjælp. Glem det! Det er jo ikke muligt!

Så vil jeg også sige, at jeg tror, at en stor del af baggrunden for hr. Skaarups holdning i det spørgsmål, vi behandler, slet ikke er det, der står mindre klart i betænkningen. Næh, det er det, der kom frem i går under debatten, hvor hr. Skaarup talte om, at albanerne jo er muslimer, og serberne er kristne. Jeg tror, det er den dybere baggrund for hr. Skaarups holdning, og det er utroligt, at vi skal opleve, at hr. Skaarup vil bruge udvalgsbehandlingen til at spørge, hvad udenrigsministeren vil gøre for at standse hjemsendelse af penge til UCK-albanerne dernede, så vi skal bruge et beslutningsforslag, der drejer sig om en NATO-debat, til at finde ud af, om der foregår en ulovlig indsamling.

Jeg vender mig til et andet punkt i hr. Skaarups betækningsbidrag. Hr. Skaarup siger, at Jugoslavien ikke er et NATO-land i fare, og at landet ikke er blevet angrebet af et andet land. Videre siges det, at dansk militær skal trods alt først beskæftige sig med forsvaret af Danmark og for øvrigt gøre det, der kræves for at forsvare NATO's territorium. Det fremgår udtrykkeligt af resolution 1199, at Sikkerhedsrådet – også Rusland, medens Kina undlod at stemme – betragter hele situationen i Balkanregionen som en dyb, dyb fare for freden dernede. Vi har to NATO-lande i området, nemlig Grækenland og Tyrkiet, og det vigtigste af alt – måske bort-

set fra det humanitære – er at få stabilitet igen i regionen, ellers kan vi få en frygtelig udvikling på Balkan.

Må jeg dernæst sige, at hvis hr. Skaarup har fulgt med i NATO's udvikling gennem de senere år og de nye koncepter, vil han vide, at det gamle koncept, som hr. Skaarup taler om, for længst er afløst af, at NATO i bredere perspektiv skal deltage i fredsskabende, fredsstøttende operationer. Det er det, vi gør her, og det er det, vores soldater har gjort fortræffeligt i årevis.

Så må jeg slutte af med at sige, at det må skyldes manglende kendskab til NATO-landenes militære kapacitet, når hr. Skaarup skriver, at NATO-lande som Island og Luxembourg ikke ønsker at deltage med angrebsfly i styrken. Nej, det hænger sammen med, at netop disse to lande ikke råder over fly. Det er altså deres militære capabilities, der mangler i så henseende, så derfor gør de det ikke, men deltager på anden måde.

Til slut: Venstre tager afstand fra formuleringer som følgende: Det er absurd, hvis danske soldater i al fremtid på denne måde skal tvinges til at rende rundt og løse alle mulige uløselige borgerkrige og stammekrige. Det er en køn kvittering over for vort forsvar. Men nu ved vi da i Venstre, hvor vi har hr. Skaarup, også når vi til næste år, forhåbentlig i januar måned, skal til at forhandle forsvarsforlig. Den holdning, Dansk Folkeparti har i dette spørgsmål, har gjort et meget kraftigt indtryk på mig.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Det er oplyst over for mig, at udvalget i nat gerne ville have haft nogle oplysninger fra indenrigsministeren angående flygtningesituationen i Danmark med hensyn til asylansøgere, der er kosovoalbaniere. Dem vil jeg gerne give Folketinget her.

Siden marts 1998 har asylmyndighederne, dvs. Flygtningeudvalget og Udlændingestyrelsen, sat behandling af asylsager og udsendelse af asylansøgninger i bero, indtil der kunne indhentes tilstrækkelige oplysninger om situationen i området. Det var altså i marts måned. Men i august 1998 besluttede asylmyndighederne at genoptage behandlingen af alle asylsager vedrørende kosovoalbaniere, fordi asylmyndighederne nu havde de oplysninger, der var nødvendige for at tage stilling til ansøgningerne.

Der verserede den 29. september i år sager vedrørende 168 asylansøgere i Flygtningeud-

valget. Der verserede samme dag 164 asylsager i Udlændingestyrelsen. Der var den 27. september 1998 264 asylansøgere i venteposition i Dublinproceduren. Antallet af indrejste personer fra Kosovo er jævnt stigende. Det kan imidlertid ikke siges, hvor mange af disse personer der vil blive registreret som asylansøgere.

Kun et ganske lille antal personer er indrejst i 1998 efter eskaleringen af konflikten i marts 1998. Hovedparten af de verserende sager, som jeg lige har omtalt, vedrører personer, som er udrejst af Kosovo, før den igangværende konflikt brød ud.

I forbindelse hermed kan jeg oplyse, at der i 1998 til og med den 29. marts var registreret 56 asylansøgere fra Kosovo, medens der i 1998 til og med den 27. september var registreret 121.

Jeg vil gerne gentage, hvad jeg også sagde i går, at ministeren for udviklingsbistand har imødekommet FN's opfordring til at yde større humanitær hjælp til området, ikke kun til de flygtninge, der sidder i Kosovo, og som man for tiden ikke kan hjælpe, men altså også til de omkringliggende lande, Albanien, Montenegro og Makedonien.

Jeg vil selvfølgelig gerne, da man har spurgt om dét også, drøfte mulighederne for en øget humanitær indsats i nærområdet, som bl.a. hr. Peter Skaarup var inde på; det vil jeg gerne drøfte med udenrigsministeren og med ministeren for udviklingsbistand.

Efter min opfattelse rækker en indsats, der ydes i nærområdet, langt videre end en indsats, der alene består i at hjælpe flygtninge her i landet, og jeg må gå ud fra, at en hurtig humanitær indsats givet virker hurtigere, i al fald i de områder, hvor man kan komme frem til flygtningene.

(Kort bemærkning).

Pernille Frahm (SF):

Det skal jo nok vise sig, at det ender med, at vi stemmer på samme måde til det her forslag. Men for lige at markere, at der faktisk er en markant forskel på, hvad Dansk Folkeparti og hvad Socialistisk Folkeparti har af holdninger til det her, vil jeg gerne spørge lidt til hr. Peter Skaarups interesse for de humanitære opgaver i Kosova.

Vil Dansk Folkeparti støtte de forslag, som Dansk Flygtningehjælp er kommet med i dag: at man laver en internationalt beskyttet korridor til Kosova, så folk kan slippe ud fra området?

Vil Dansk Folkeparti arbejde for at fjerne visumtvangen for folk, der vil flygte fra Kosova? Vi taler om at sende fly derned og bombe befolkningen.

Vil Dansk Folkeparti arbejde for, at Danmark opretter et særligt kontor i Kosova, hvor folk kan søge asyl?

Hvordan skal man kunne søge visum på nuværende tidspunkt i et område som Kosova og dermed få ret til at komme til Danmark?

Vil Dansk Folkeparti arbejde for, at EU deler opgaverne omkring flygtninge?

Vil Dansk Folkeparti arbejde for, at der kommer en særlov, der giver flygtninge fra Kosova midlertidig beskyttelse i bl.a. Danmark?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg synes jo netop, at de her spørgsmål til mig viser, hvor forkert det var, at Venstre og Socialdemokratiet ikke tog ordet til at starte med.

Nu har jeg 2 minutter til at svare på de her ret alvorlige angreb, og det betyder altså, at vi får en debat her, som er skrævvredet, fordi de to største partier konsekvent ikke har taget ordet til at starte med.

Men jeg skal prøve at svare så godt, jeg nu kan. Først fru Pernille Frahm, der ønsker en korridor, så flygtningene kan slippe ud af området:

Jamen der skal slet ikke herske tvivl om, at vi har sagt, at vi gerne vil sende mobile flygtningelejre af sted. Om de skal placeres i Albanien eller de skal placeres i Italien eller andre steder i nærområdet, er ikke afgørende for os, og hvis man kan lave en korridor, der betyder, at flygtninge kan komme dertil og få tag over hovedet, er det helt fint for os.

Når det gælder visumpligt, er det klart, at vi med den politik netop lægger op til, at flygtningene ikke skal komme til Danmark, sådan som det skete med de mange tusinde bosniske flygtninge, vi fik hertil på grund af den krig, der var dernede i sin tid.

Derfor er det altså også, at vi ikke kan være med til, som fru Pernille Frahm foreslår, at ophæve visumpligten. Der må man søge på den danske ambassade, ligesom det er tilfældet i dag, netop fordi vi først og fremmest skal hjælpe flygtninge i nærområdet, som også Dansk Folkeparti ønsker.

Når det drejer sig om hr. Svend Aage Jensbys bemærkninger om, at Dansk Folkeparti nu udelukker sig fra at komme med i et forsvarsforlig,

fordi vi ikke støtter den her aktion, må jeg sige, at det er dog noget af det værste vrøvl, jeg har hørt, at det skulle have noget med den her aktion at gøre.

Det, man gør ved et forsvarsforlig, er, at man siger: Der skal være nogle midler til forsvaret; der skal være et forsvar, der er til stede og kan bruges i forskellige situationer. Så kan man bagefter diskutere, om de situationer er sådan, at vi skal deltage ved bombninger i Bosnien f.eks. eller i Kosovo, som det er tilfældet her. Men det er da fuldstændig sikkert, at de meldinger, Dansk Folkeparti er kommet med, har været positive over for, at muligheden skal være til stede. Derfor behøver det jo altså ikke være sådan, at vi siger ja, hver eneste gang man kalder fra det internationale samfund.

Formanden:

Så er det hr. Peter Duetoft for en kort bemærkning. Og så vil jeg mene at vi nærmer os afslutningen.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Nu er det jo en kendsgerning, at et af formålene med den øgede diplomatiske aktivitet, presset på Eksjugoslavien og eventuelt en militær aktion faktisk er at få stoppet flygtningestrømme, er at forsøge at løse det humanitære problem. Det er indfaldsvinklen.

Men jeg kan ikke lade med at sige til hr. Peter Skaarup, at jeg synes, at de sidste par minutters indlæg er et af de mest smagløse indlæg, der er holdt i dette Ting længe. At man kan tillade sig at stille sig op her og sige: Vi er for en korridor, så folk kan flygte fra Kosovo, og så kan man jo lave flygtningelejre i Italien eller Albanien, men i øvrigt skal vi fastholde, at til Danmark kommer de i hvert fald ikke.

Det er vel udtryk for en nationalegoisme, et snæversyn og en isolationisme, der simpelt hen skrider til himlen. Og det er muligt, at hr. Peter Skaarup kan få ranet nogle vælgere til sig på det synspunkt, men ret meget hæder og ære og respekt, for ikke at sige menneskelighed, findes der i al fald ikke i det synspunkt.

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Ja, jeg må sige, at jeg blev også rystet over, at Dansk Folkeparti tog disse to 2 minutter for meget. For dér fik man jo afsløret en kynisme,

som jeg er fuldstændig enig med hr. Peter Due-toft i er himmelråbende.

Ved at sige: Lad os lave en korridor, så de kan komme til Albanien eller Italien, men bare ikke være i Kosova, hjælper man jo præcis serberne til at gennemføre den etniske udrensning, som har været hele deres mål, som stod på i 1930'erne, som stod på i 1950'erne, og som stod på i forrige århundrede, og nu vil Dansk Folkeparti altså hjælpe med til, at den udrensning skal virke.

Det er statsterror, der skal anvendes for at få ryddet Kosova for kosovanere, skrev serberne allerede i 1930'erne, og det er det, Milosevic gennemfører nu. Og det skal Dansk Folkeparti altså hjælpe med til! Det synes jeg er topmålet af kynisme og antihuman indstilling.

Det, det drejer sig om, er jo at sørge for, at kosovanerne får et værdigt liv med selvbestemmelse og mulighed for selv at påvirke deres tilværelse ud fra deres kultur. For kosovanerne har altså været der i 1.000 år, og serberne har prøvet at fortrænge dem. Det skal det danske Folketing ikke hjælpe serberne med.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det er jo ret grove beskyldninger, man skal udsættes for fra andre partier, blot fordi man siger, at vi skal prøve at hjælpe de her flygtninge i nærområdet, blot fordi vi siger, at det er vigtigt, at man f.eks. i Albanien har nogle flygtningelejre, der kan tage imod de her mennesker, der er uden tag over hovedet.

Hr. Per Stig Møller og hr. Peter Duetoft er vel enige med mig i, at der er 50.000 mennesker, der er uden tag over hovedet i dag. Hvis vi skal hjælpe de nødlidende mennesker med mad, feltlazaretter, telte, mobile flygtningelejre, og hvad vi nu skal, og der er en krig i området, hvor NATO angriber, og hvor Danmark angriber, så er det da klart, at man må have et sted, hvor man kan hjælpe de mennesker. Og hvor er der andre og bedre steder at hjælpe dem end i Albanien, der ligger tæt på, og hvor der i forvejen er flygtet mange mennesker til?

Det er ikke en blåstempling af Milosevic. Vi tager lige så meget afstand fra de nedslagninger, Milosevic har foretaget, som resten af Folketinget gør. Men vi forholder os bare til kendsgerningerne, og de er, at der er en krig dernede, at der er 300.000 flygtninge, og at der er 50.000 mennesker uden tag over hovedet. Det danske Folketing må da nok kunne acceptere, at

man diskuterer ud fra den situation og siger: Nu må vi hjælpe de mennesker, og det kan vi gøre i Albanien. Alt andet ville da være kynisme, alt andet vil da være umenneskeligt – det, som hr. Peter Duetoft og hr. Per Stig Møller ellers beskylder Dansk Folkeparti for.

Derfor drejer det sig om at hjælpe de mennesker og forholde sig til realiteterne, og derfor synes jeg da også, at det forslag, SF giver sin støtte til her, vil jeg også give Dansk Folkepartis støtte til med hensyn til, at det er da en klar mulighed.

Jeg siger ikke dermed, at Danmark ikke på et tidspunkt kan komme til at tage imod nogle flygtninge nede fra det område. Hvis FN siger, at en del af den kvote, som Danmark skal tage i 1999, altså er nogle kosovoalbaniere fra det område, jamen så vil Dansk Folkeparti da også være villig til det, men formålet og det første mål må dog være, at man afhjælper flygtningeproblemet lokalt i nærområdet.

Formanden:

Så har jeg tre ordførere tilbage på min liste. Det er først hr. Jørgen Estrup, derefter hr. Søren Søndergaard og så hr. Fransgaard.

Jørgen Estrup (RV):

Egentlig er denne debat jo alt for alvorlig til partipolitiske markeringer og infight mellem partierne, men nogle af tingene er på den anden side nødvendige at få afklaret. Jeg synes, det har været godt og nødvendigt at få afklaret den debat, som sætter Dansk Folkeparti på den ene side og stort set resten af salen på den anden side.

En anden ting, som ikke skal blandes sammen med det, men som jeg ikke desto mindre er nødt til også at gøre et par bemærkninger om, er den debat, som hr. Villy Søvnald rejste.

Jeg gjorde mig meget umage for at sige, at jeg havde forståelse for SF's synspunkt i den her sag. Jeg synes ikke, det er rigtigt, det, SF har besluttet sig for, men jeg har forståelse for det, og jeg vil endda sige, at det er et sundhedstegn at være i tvivl om, hvad man gør i en situation, hvor man har at gøre med en diktator, som kun kender én vej og én interesse, nemlig sin egen, som bruger magt hensynsløst, og som skaber forhold, som er umenneskelige, samtidig med at vi alle sammen både kender vilkårene for at tage politiske beslutninger på Balkan og kan se nødhjælpssituationen for dem, der er fordrevne i øjeblikket.

Den situation skal man så afstemme over for det, at man også ønsker – og det tror jeg SF og Det Radikale Venstre har fælles – at bevare FN som en verdensorganisation, der kan løfte de tunge byrder, som ligger i det samfund, vi ser omkring os.

Det ville være mærkeligt, hvis man ikke var i tvivl, og det har jeg heller ikke bestridt at vi har været fra radikal side, men når hr. Villy Søvndal så prøver at gøre sine egne tunge beslutninger bedre ved ligesom at nedvurdere den vej, vi andre har valgt, er jeg nødt til at sige, at den vej, som SF har valgt, er passivitetens vej. Det, som man foreslår Folketinget at gøre, er alene at se på den formelle, juridiske vej, lade dette ligge i form af en beslutning om, at der skal være det, man kalder et klart FN-mandat, samtidig med – og det er jo det afgørende – at man ikke vil eller kan forklare, hvad et klart FN-mandat er.

Det kan ikke kaldes andet end at folde hænderne i skødet. Det kan ikke bidrage til at fastholde presset på præsident Milosevic og det Serbien, som må bringes til at forstå, at den eneste vej er at give Kosovos albanere øget selvstyre og sikre, at der ikke sker flere overgreb. Jeg er nødt at sige, at det ikke er en aktiv vej.

Vi har valgt i en vanskelig situation at gå den aktive vej og sige, at så langt vi overhovedet kan fastholde presset – og det er kun et militært pres, man har respekt for hos folkene, der sidder på regeringsbænkene i Serbien – den vej har vi ønsket at gå, men vi har ikke ønsket at undergrave FN's kommende myndighed, og det tror jeg heller ikke kommer til at ske. Vi har også fortilfælde i forbindelse med Irak, hvor vi så, at det militære pres var den eneste vej.

Derfor synes jeg, at man – også fra SF's side – skal have en smule eftertænkning med hensyn til, om man nu har valgt den rigtige vej i det, der sker.

Lad mig så til slut blot sige, at det, som jo i sidste ende er det afgørende, og som jeg har understreget flere gange i de indlæg, jeg har haft, er dels, at vi fastholder det militære pres for at sikre både en diplomatisk løsning, og at nødhjælpen kommer frem, dels at hvis det skulle komme til en militær intervention i Kosovo, kan den kun forsvares, hvis det bringer os nærmere en løsning af konflikten. Det afgørende krav til den militære aktion er, at den faktisk nytter. Det synes jeg er meget vigtigt at understrege i denne sammenhæng.

Det er på den baggrund og på de betingelser, at vi fra radikal side giver vores tilslutning til beslutningsforslaget og til regeringens videre arbejde med det. Den endelige beslutning træffes efter konsultation af Udenrigspolitisk Nævn.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes igen, der er grund til at kvittere for, at hr. Estrup holdt, synes jeg, et forstandigt indlæg. Jeg deler hr. Estrups opfattelse af, at det synes ikke at være et sundheds- men et livstegn at være i tvivl, og det er klart, at jeg også er enig i, at det, man må afveje i denne sag, er den nød, der aktuelt er, i forhold til risikoen og specielt en vurdering af, om det vil afhjælpe nøden, hvis man sætter bomber ind, sådan som det er foreslået. Det forstod jeg at hr. Estrup også var i tvivl om i går og formentlig stadig er i tvivl om.

Men det, jeg så reagerer imod, er, at man siger, at det er et sundhedstegn at være i tvivl og så bagefter siger, at SF derfor har valgt passivitetens vej, for det synes jeg ikke er rigtigt. Jeg synes også, det er en stor anklage mod FN's generalsekretær Kofi Annan, der i rapporten fra den 3. oktober i år har mange anbefalinger. Send observatører, siger han. Send Human Right Watch-people ind i Jugoslavien, siger han.

Vi har også været optaget af diskussionen med Rusland. Jeg tror da, Rusland kan påvirkes i den her proces til at spille en rolle, der måske i virkeligheden er nøglen til løsning af konflikten ikke kun på kort sigt i Kosovo, men i høj grad på lang sigt af Balkanproblemet.

Derfor synes jeg ikke, det er passivitetens vej. Jeg synes, vores vej mere rigtigt kunne betegnes som forstandighedens vej.

Søren Søndergaard (EL):

Trods hasteproceduren, hvor vi har fået afklaret det her spørgsmål inden for 24 timer, er der alligevel nogle ting, som er blevet klare eller er blevet mere klare i løbet af det sidste døgn.

For det første er det efter vores opfattelse fuldstændig klart, at der på nuværende tidspunkt ikke foreligger noget FN-mandat til en militær aktion. Jeg prøvede at stille nogle spørgsmål tidligere til udenrigsministeren. Man kan sige, at de spørgsmål nu mest har historisk interesse, idet vi har afvist ændringsforslaget fra SF om at kræve sådan et klart mandat, men okay af hensyn til historien synes jeg, at svarene

på de spørgsmål under alle omstændigheder kan være interessante.

Det andet, som er blevet klart, er, at der ikke er nogen som helst planer – ikke nogen som helst planer fra nogen som helst! – for en opfølgning af et flyangreb, som kan sikre nødhjælpen. Det, der ligger i kortene, er, at først er der flyangreb delt på tre faser. Hvis det hjælper, er der dernæst planer for eller diskussion om, hvordan man kan indsætte en fredsbevarende landstyrke. Hvis flyangrebene ikke hjælper, er der ingen planer for, hvad der skal ske. Ingen planer for, hvad der skal ske!

Jeg vil citere forsvarsministeren i dag i Aktuelt. Forsvarsministeren udtaler i hvert fald ifølgende citatet, der selvfølgelig kan være forkert: »NATO har ikke taget stilling til, hvad man vil gøre, hvis man dumper og det ikke fører til en løsning. Det skulle der måske nok være en planlægning for, men omvendt mener jeg ikke, det er en forudsætning.«

Det sidste, om det er en forudsætning, kan selvfølgelig diskuteres, og forsvarsministeren har selvfølgelig ret til at have sin holdning. Men det korte af det lange er, at vi risikerer altså at sende flystyrker af sted i tre bølger uden noget resultat og frem for alt, hvad der er meget værre, uden at vide, hvad vi skal gøre, når det viser sig, der ikke kommer noget resultat – og så snakker man om risikoen for, at Milosevic skal sidde og grine til sidst. Jeg må indrømme, at den risiko vil virkelig være stor i den situation, hvor han ikke retter sig efter et flyangreb, og hvor man så ikke ved, hvad man skal gøre efterfølgende. Det, der er problemet, er selvfølgelig, at flyangreb ikke i sig selv sikrer nødhjælpen. Man kan ikke æde bomber, som det er blevet sagt.

Det andet problem er, at flyangreb skal føre til, at nødhjælpsarbejdet i modsætning til at blive forstærket bliver formindsket. Jeg vil godt citere Anders Ladekarl fra Dansk Flygtningehjælps internationale afdeling, som har sagt: »Hvis NATO kun vil bombe for at afhjælpe en humanitær katastrofe, er det ikke til megen nytte. Så tvinger man de humanitære organisationer ud af Kosovo og giver frit spil til serberne. Det er det, der er problemet.«

Da man ikke har en plan for, hvad man vil gøre, hvis bombardementerne ikke lykkes, giver man serberne frit spil i Kosovo og prisgiver den kosovoalbanske befolkning til den reaktion, som kommer fra de serbiske nationalister, og når vi husker Srebrenica, når vi husker Gorad-

ze, når vi husker Sarajevo, så ved vi, at den reaktion, den bliver ikke munter.

Man kan sagtens forestille sig, at disse flyangreb bliver meget langstrakte, for på kort sigt kan flyangreb ikke i sig selv hurtigt afgøre en konflikt. Hvis vi tager spørgsmålet om Irak, er det jo interessant, at der skulle mange og lange bombardementer til, før det for alvor fik en effekt. Det spørgsmål, som så er interessant i den forbindelse, er, om der er tid til det.

Vi har tidligere fået oplysninger, og jeg går ud fra, at de oplysninger er rigtige, om, at vinteren i Kosovo begynder inden for 14 dage. Det vil sige, at vi står med det problem, at den aktion, som igangsættes, skal virke inden for 14 dage, for hvis den ikke virker inden for 14 dage eller noget i den retning, begynder alle de effekter, vi ville undgå, at træde i kraft, og der er altså intet, der tyder på, at den vil det.

Kan man så ikke forestille sig, at under nogle omstændigheder vil flyangrebene hjælpe? Jo, der er én mulighed. Der er den mulighed, sådan som det også var tilfældet i sin tid med Bosnien, at Milosevic egentlig gerne vil have de flyangreb, fordi han kan brug flyangreb eller trusler om flyangreb mod sin højrefløj, mod sin mest nationalistiske fløj, og dermed tvinge den på plads og til at gøre nogle indrømmelser. Det er den eneste effekt, flyangrebene eller truslen om dem vil have, men det er det, man hænger det hele op på.

Det tredje, som er blevet klart i den debat, vi har haft i går og i nat, er, at der fra det flertal, som sender soldater af sted, ikke er nogen som helst støtte til det kosovoalbanske folks ret til selvbestemmelse.

Folk rundt omkring i verden skal have ret til selvbestemmelse. I nogle af de svar, vi har fået, lægges der oven i købet op til fra Udenrigsministeriet, at Montenegro skal have ret til selvbestemmelse, men den ret må den kosovoalbanske befolkning af en eller anden uransagelig grund ikke få. Det synes vi er meget problematisk, og vi vil da godt sige, at når vi ser på de erfaringer, der er fra Bosnien, med placeringen af en stor styrke, vil det ønske fra Vestens side om, at kosovoalbanerne ikke skal have ret til selvbestemmelse, også blive tvunget igennem af den styrke.

Jeg vil bare minde om, hvordan den styrke, som er i Bosnien, har blandet sig i bosnisk politik og bl.a. i den serbiske del har lagt sin vægt i skålen for Biljana Plavsic, tidligere supernationalist, nu sådan lidt mere softnationalist, og på

mange måder har prøvet at promovere hende. Et forsøg som for øvrigt faldt ualmindelig dårligt ud og ikke har givet nogen varige resultater. Men en styrke fra NATO vil selvfølgelig også blive brugt politisk, og vi har fået klare meldinger om, at den vil blive brugt mod kosovoalbarnes ret til selvbestemmelse, mod f.eks., at de får noget så elementært som en folkeafstemning om, hvad de ønsker med deres fremtid.

De her tre ting er blevet afklaret, og det har i hvert fald været gavnligt, for det betyder, at den forhåndsindstilling, som Enhedslisten har haft til det her, ikke er blevet røkket.

Så vil jeg sige til hr. Helge Adam Møller, som kommer herop og gør meget ud af, at han nu mener, der skal gøres noget for Kosovo: Velkommen i klubben. Det var da rart, at vi nu også har De Konservative med blandt dem, der mener, at der skal gøres noget for Kosovos befolkning. Men vi bliver bare nødt til at indse, at grunden til, at vi gang på gang kommer i de situationer, hvor vi bliver tvunget til at vælge mellem dårlige alternativer – for alle siger jo, at det er dårlige alternativer, vi står over for – det er forsømmelser i årevis, det er, at vi i årevis ikke har støttet de demokratiske kræfter på stedet, som kunne gøre en forskel. Det var tilfældet i Bosnien, det har været tilfældet i Kosova, men det bliver forhåbentlig ikke tilfældet i Albanien. Det har været tilfældet de to steder, og derfor betaler vi en pris nu.

Man kan selvfølgelig sige bedre sent end aldrig, men jeg synes under alle omstændigheder, det er kedeligt, at vi gang på gang skal gøre den erfaring, at vi ikke støtter de demokratiske kræfter i tide, så vi undgår at blive placeret i situationer, hvor vi skal vælge mellem dårlige alternativer.

Afslutningsvis vil jeg bare sige, at dele af pressen måske har haft den idé, at det her forslag er blevet grundigt behandlet. Der har jo været udvalgs møde hele natten, og der er blevet diskuteret meget, men problemet er, som også andre har været inde på, at der desværre ikke er sket den grundige behandling, som et sådant forslag fortjener, og jeg synes da, det er en overvejelse værd hos det folketingsflertal, som sad oppe på Marienlyst i Nordsjælland for mindre end en uge siden og snakkede om, hvor grundig forberedelsen af disse ting skulle være. Det er en overvejelse værd for det folketingsflertal, hvad grunden er til, at de knap er kommet hjem fra Marienlyst, før vi her i Folketinget

gennemtvinger en procedure, hvor man ikke har mulighed for at behandle et sådant forslag ordentligt.

Der har jo ikke været stillet krav om, at denne beslutning skulle udskydes til efter efterårsferien. Der har ikke været stillet krav om, at denne her beslutning skulle medføre, at Folketinget blev ekstraordinært indkaldt i efterårsferien. Det, der har været stillet forslag om, var, at vi f.eks. behandlede det her i morgen, eller at vi fik denne diskussion efter den åbningsdebat, vi skal have om lidt, således at vi kunne have haft dagen i dag til at studere papirerne. Det er blevet afvist af det flertal, som sad oppe på Marienlyst og snakkede grundighed i lovarbejdet.

Jeg synes, det er tankevækkende.

Thorkild B. Fransgaard (FP):

Da Fremskridtspartiet ikke er berettiget til at komme med i betænkningen fra udvalget, skal jeg begrunde, hvorfor Fremskridtspartiet ikke kan stemme for det her forslag.

Fremskridtspartiet er af den opfattelse, at forholdene i Kosovo er aldeles uacceptable, og at det internationale samfund skal fordømme de menneskelige lidelser, som den borgerkrigs-liggende situation har udløst.

Fremskridtspartiet er også af den opfattelse, at NATO skal kunne bruges til løsning af militære opgaver, når der foreligger et klart FN-mandat, og når opgaverne er af fredsbevarende karakter. Det FN-mandat mener vi ikke foreligger i denne her sag.

I den konkrete situation er det vores opfattelse, at vi er ude på et skråplan, så lang tid vi ikke har det mandat på plads. Vi mener, der af flertallet bliver spillet hasard med den internationale sikkerhed. Hvad bliver den næste opgave, man vil løse i et andet land uden for FN? Og hvordan ville man forholde sig, hvis Kina eller Rusland med henvisning til denne sag gik ind i andre lande med militær og blandede sig i lokale eller regionale konflikter uden et FN-mandat? Der ville vi komme til at stå over for en vigtig opgave, og derfor kan vi ikke stemme for det her.

Vi har en sikkerhedspolitisk interesse i at holde os på god fod med Rusland. Den aktuelle sag vil blive brugt af russerne, som er imod øst-europæiske landes optagelse i NATO.

De vil henvise til, at NATO er en aggressiv militæralliance, som uden FN-mandat går ind i lande med militær indblanding i borgerkrigs-liggende situationer, som der er tale om her. Vi

mener, det er et skråplan, vi er ude på, så lang tid vi ikke har en helt klar mening med, hvad vi vil nede i Kosovo. Som det har været udtrykt, kom det tydeligt frem under forhandlingerne i udvalget her i nat, som har stået på her til kl. 3, at der er jo ingen bestemmelse for, hvad der skal ske efter et eventuelt bombardement, og ligeledes blev det jo også klart, at der ikke er et helt klart FN-mandat.

Fremskridtspartiet er af den opfattelse, at vi er i gang med noget, der kan blive til noget, der ikke er til gavn for verdensfreden. Derfor indstiller vi forslaget til forkastelse.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Først nogle bemærkninger til hr. Søndergaard. Hr. Søndergaard spurgte til selvbestemmelsesretten for albanerne i Kosovo. Jeg redegjorde under udvalgsarbejdet for de betænkeligheder ved selvstyre eller uafhængighed i Kosovo, som gør sig gældende i nabostaterne. Det er udpræget noget, der også gør sig gældende f.eks. i Rusland. Det er derfor en vurdering – jeg tror, den er aldeles rigtig – at en sådan tanke om et uafhængigt Kosovo med sikkerhed yderligere ville medvirke til at destabilisere hele regionen. Men det betyder jo ikke, at der ikke er megen forståelse for den særlige situation, som kosovoalbanerne befinder sig i. Det gælder både i FN-vedtagelser, og det gælder i EU's vedtagelser, at man her arbejder for, ønsker at skabe en særlig status for Kosovo med udstrakt selvstyre.

Jeg mindede også om under udvalgsarbejdet, som hr. Søndergaard jo ved så godt som nogen, at den nuværende konflikt har sine rødder, sine i hvert fald nyeste rødder, i beslutningen i 1989, da Milosevic ophævede selvstyret for Kosovo. Der er altså ikke tale om, at vi vender det døve øre til de politiske krav, som man har fra kosovoalbansk side.

Hr. Søndergaard var derefter så elskværdig at citere fra en artikel, som jeg havde skrevet i 1995, og spurgte, hvad der er sket siden. Ja, der er sket det, at der i denne sag er meget stærke modstående hensyn. Der er jo helt konkret sket det, at vi oplever, at i Kosovo bliver hær- og sikkerhedsstyrker sat ind imod civilbefolkningen, kvinder og børn, med uhørt brutalitet. Huse, landsbyer brændes af, afgrøder ødelægges med ingen anden hensigt end at ødelægge tilværelsen for det store flertal af de mennesker, der bor i Kosovo.

Det er det, der er sket. Det er så stærke modstående hensyn, at det selvfølgelig må veje tungt, også for et parti som Det Radikale Venstre med vores særlige tradition. 300.000 kosovoalbanere er fordrevet under uhørt brutalitet, 50.000 af dem lever i bjerge og skove og tør ikke vende tilbage. Det er jo ikke kun et spørgsmål om, at serberne måske er væk fra landsbyerne, hvor de kom fra, men det er et spørgsmål om, at de ikke tør vende tilbage, før de er sikre på, at serberne endelig er væk. Og det er derfor, at det er så vigtigt at nå frem til politiske løsninger, som giver sikkerhed for kosovoalbanerne, så de tør vende tilbage.

Så spørger hr. Søndergaard: Findes der tilfælde, hvor NATO har handlet uden hjemmel? Mig bekendt er svaret nej. I denne situation har vi klart gjort rede for, at først når den endelige beslutning om militær indgriben skal træffes, vil det være muligt at foretage en vurdering af, om der foreligger det fornødne retlige grundlag. Vi skjuler ikke, at det ikke er en situation, vi kan afklare i dag. Det er lagt klart og tydeligt frem. Jeg synes, det er klar tale, og jeg synes, at det er det mest regulære.

Til hr. Villy Søvndal vil jeg sige, at kontakten til Rusland på ingen måde er sat til side. I eftermiddag finder der et møde sted i Kontaktgruppen. Det har været uklart. Endnu i går aftes så det ud til, at det måske ikke blev til noget. I dag tyder alt på, at Kontaktgruppen mødes i London, alt tyder på, at der også vil finde et møde sted i NATO-Rusland-Rådet i morgen. Og jeg må sige, at jeg synes, at det er overmåde klogt og rigtigt at have en meget tæt dialog imellem NATO-landene og Rusland.

Så vil jeg sige til hr. Villy Søvndal, at hr. Villy Søvndal tog helt oplagt fejl i Iraksørgsmålet. Vore vedtagelser i Iraksagen var med til at skabe en løsning. Også dengang førte hr. Villy Søvndal et meget voldsomt sprog som i dag, hvor der var tale om voldtægt af FN-pagten. Hvad blev resultatet af Irakkrisen? En forbedret situation og i virkeligheden en sejr for FN. Hr. Villy Søvndal tog også under anvendelsen af meget voldsomt sprogbrug grusomt fejl, da vi besluttede os for at sende tropperne ind i Albanien, som blev en succeshistorie for en fredsbevarende indsats – ikke at det har betydet, at Albanien er et samfund, der nu er i smult vande, for det ved vi alle sammen det ikke er – som løste en øjeblikkelig kaotisk krisetilstand i landet og i hvert fald gav et skub. Også her tog hr.

Søvndal fejl under anvendelse af en meget voldsom sprogbrug.

Til hr. Skaarup vil jeg gerne sige om Grækenland, at Grækenland ikke vil blokere en beslutning i NATO. Jeg tror ikke, at Grækenland vil sætte fodnoter i den beslutning, som NATO i givet fald vil træffe. Men det er rigtigt, at Grækenland ikke selv ønsker at deltage.

Så bevæger hr. Skaarup sig ud i alle mulige synspunkter, om vi nu også skal til at bombe i Tibet eller andre steder. Svaret er nej, det har regeringen ingen planer om at foreslå Folketinget.

Så må jeg sige til min store forundring, at hvad er nu det for noget om, at man skal skabe en korridor. Hr. Skaarup vil lave en korridor. Hvordan skal det ske? Skal det ske ved våbenmagt? Hvordan forestiller hr. Skaarup og i øvrigt fru Pernille Frahm sig, at man skal skabe en korridor fra Kosovo og til et andet land? Jeg hørte Italien nævnt, og jeg hørte Albanien nævnt. Det kunne også være Makedonien måske, eller det kunne være Montenegro eller noget andet. Hvordan forestiller hr. Peter Skaarup sig, at man skulle lave en korridor? Gør man bare det uden videre? Og er det i virkeligheden meningen med hr. Skaarups forslag, at man med magt skal gå ind og lave en korridor, ja, så har vi da for alvor optrappet den militære side af sagen.

Jeg vil gerne bede hr. Skaarup om at redegøre for, hvordan han vil skabe en sådan korridor. Hvis hr. Skaarup er lidt tilbageholdende i dag, hvad jeg godt kan forstå – det er måske også en ny tanke – så forventer vi gerne at se et beslutningsforslag fra Dansk Folkeparti om, hvorledes man vil skabe en korridor. Det lyder jo nemt, men jeg kan forsikre om, at vanskelighederne er store, så Dansk Folkeparti må nok hellere tage sig god tid med at udarbejde forslaget.

Til sidst er der en bemærkning, jeg synes er meget vigtig at få gjort under denne sag. Det er rigtigt, at den serbiske regering, den serbiske præsident Milosevic uden tvivl bærer en hovedskyld ikke bare for krisen i Kosovo nu, men for de tidligere kriser i andre dele af Jugoslavien. Det tror jeg ikke der er nogen som helst diskussion om.

Men jeg synes også, jeg vil sige ved denne lejlighed, at det ikke er serberne, der brændemærkes ved dette. Serberne er udstyret med en regering, som handler med total mangel på respekt for det internationale samfund, men det er jo ikke ensbetydende med, at alle serbere

skal brændemærkes eller hænges ud. Vi håber inderligt, at den dag snart vil komme, hvor serberne kan nyde godt af at have en regering, som ønsker et normalt forhold til det internationale samfund.

Jeg takker for tilslutningen til beslutningsforslaget. Det store flertal her i salen tilslutter sig, at der opstilles en militær trussel for at forhindre en humanitær katastrofe, for at lægge pres på Serbien, for at Serbien kan leve op til de forpligtelser, Serbien har i henhold til FN-resolution 1199. Jeg synes også, man skal skænke det en tanke, at det, som er sagt i FN's Sikkerhedsråds resolution, er en lang række præcise krav til den serbiske regering, og det, vi ønsker os, er just, at Serbien lever op til de krav, som er stillet op i FN-resolutioner, men i øvrigt i en række andre internationale vedtagelser.

Jeg takker for Folketingets behandling, takker for den brede tilslutning til forslaget.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Nu ved jeg ikke, om det er normalt, at udenrigsministeren stiller spørgsmål til ordførerne. Jeg troede, det var sådan, at man besvarede ordførernes taler. Men det er så også i orden.

Jeg kan se, det er meget morsomt, og det, der er interessant ved det her, synes jeg, er faktisk, at det ikke er morsomt. Det er jo en alvorlig situation, vi er i, hvor der er hundredtusinder af mennesker på flugt, hvor der er hundredtusinder af mennesker, der er interesserede i at få en løsning på den her konflikt, og derfor synes jeg ikke, det er rimeligt og morsomt, at regeringen prøver at gøre andre medlemmer af Folketinget til grin, som egentlig prøver på at forholde sig til det forslag, prøver på at stille spørgsmål i forbindelse med det forslag, der er fremsat af regeringen. Det er trods alt regeringen, der har sat på dagsordenen, at Danmark skal i gang med nogle bombninger. Det er ikke Dansk Folkeparti, der har sat det på dagsordenen. Derfor er det rimeligt, at vi får en seriøs behandling og ikke morsomme bemærkninger.

Og så vil jeg sige, at det faktisk er et ganske fornuftigt forslag at sørge for at hjælpe de her flygtninge i nærområdet. Jeg har svaret på fru Pernille Frahms spørgsmål, om det var noget, Dansk Folkeparti ville være med til. Og det vil vi gerne. Vi har flere gange – og vil det fortsat – argumenteret for, at vi skal sende mobile flygtningelandsbyer ned til det område og afhjælpe den flygtningesituation, som er alvorlig, i nær-

området. Derfor virker det altså noget uheldigt, at udenrigsministeren prøver på at gøre andre medlemmer af Folketinget til grin, når de egentlig bare forholder sig til det, som regeringen har foreslået, og det, andre partier har foreslået.

Så det vil jeg godt have mig frabedt og så sige til udenrigsministeren, at det ikke er en seriøs behandling, det her forslag fra regeringen har fået. Vi har på mindre end et døgn skullet tage stilling til, om Danmark skal i krig, vel vidende at Folketinget sagtens kunne have ladet være med at gå på efterårsferie i morgen og have taget en debat i morgen og fået de svar, der skulle til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 92 stemmer (S, V, KF, CD, RV og KRF) mod 28 (SF, DF, EL, FP, Jytte Wittrock (S) og Lissa Mathiasen (S)).

Formanden:

Udenrigsministeren vil få meddelelse om denne beslutning.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00 med debat om statsministerens åbningsredegørelse.

Mødet udsat kl. 11.46

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forhandling om redegørelse nr. R 1: Statsministerens redegørelse ved Folketingets åbning.

(Redegørelse givet 6/10 98. Meddelelse om forhandling 6/10 98).

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg gør opmærksom på, at under denne sags behandling kan også den næste sag på dagsor-

denen omtales: forslag til finanslov for finansåret 1999.

Forhandling

Jacob Buksti (S):

Danmark er ikke længere noget lille puslingeland, der hygger sig i smug, mens hele verden brænder omkring os. Vi sover ikke tornerose-søvn, og vi har ambitionen om at gøre Danmark til et foregangsland.

Og vi har meget at være stolte af: Danmark yder en stor indsats i det fredsbevarende og fredsskabende arbejde i de internationale brændpunkter. Vi spiller en nøglerolle i udviklingen i Østersøområdet. Vi går foran i bistanden til de allerfattigste lande i verden. Vi spiller en absolut førerrolle i den internationale miljøpolitik. Og vi har i de seneste år haft en økonomisk vækst, som placerer os i den internationale superliga.

Danmark deltager med andre ord meget aktivt i den internationale udvikling. Vi har en rolle at spille som forkæmper for de samme værdier, som det danske samfund bygger på. Men opgaven er stor: Halvdelen af verdens befolkning, 3 milliarder mennesker, lever for under 14 kr. om dagen.

De fleste danskere har det godt, og de fleste danskere har en rimelig velstand. Danmark er det land i Europa, som har mindst fattigdom. Men der er også danskere, der har brug for, at der gøres en ekstra indsats; der findes stadig svage grupper.

Men det er ikke kun et spørgsmål om penge, altså om at få en check en gang om måneden; det er også og måske i højere grad et spørgsmål om oplevelsen af at være med i et fællesskab og at være med i samfundet. Og Socialdemokratiet understreger, at der skal være plads til alle og brug for alle.

Når vi kigger ud over verden, kan vi se en række økonomier i krise: først Sydøstasien, siden Rusland og Latinamerika, og det er bekymrende og ikke uden betydning for Danmark, men den danske økonomi er grundlæggende sund. Vi er ikke desto mindre afhængige af omverdenen som et lille land med en meget stor samhandel.

Men Europa kan meget vel vise sig at være en rolig ø i et stormfuldt hav, og det er der meget der tyder på at det vil blive, hvis der ikke overreageres. Og i denne sammenhæng må